Achtergrond

Chinees porselein en Japanse in grote verscheidenheid vertegenwoordigd

Kees Keijer 29 oktober 2026, 14:43

Van vroeg-Chinees keramiek en Japans lakwerk tot hedendaagse Koreaanse kunst: op PAN is Aziatische kunst in grote verscheidenheid vertegenwoordigd. Handelaren tonen er hoe traditie, vakmanschap en veranderende smaak steeds opnieuw samenkomen.

Een Japans harnas met masker is ook te zien op de beurs.

Foto Jenneke Luijmes/Studio de zwarte kater

Op PAN staan diverse handelaren in Aziatische kunst en voorwerpen. Vanderven Oriental Art (stand 138) uit Den Bosch is vooral gespecialiseerd in Chinese kunst, met vroege keramiek uit de Han- en Tang-dynastieën, Ming- en Qing-porselein en objecten van onder meer brons, jade, hout en lak. Hotei Japanese Prints (stand 139) in Leiden concentreert zich op Japan, met prenten, schilderingen en geïllustreerde boeken. Jurjen Pronk – Works of Art (stand A) toont onder meer Chinees porselein en bronzen uit de keizerlijke perioden. Peter Dekker, eigenaar van Mandarin Mansion (stand 90), is handelaar in antieke Aziatische wapens.

Traditioneel én modern

Erwin van Pruissen (stand 86) studeerde Japanse taal en cultuur in Leiden en specialiseerde zich verder in Japanse kunst. Hij begon zijn eigen kunsthandel in 2023, na meer dan 25 jaar ervaring in de Aziatische kunst, onder meer bij Sotheby's Amsterdam. Op PAN neemt hij een Japans harnas, zwaarden, kamerschermen, wat moderne schilderijen, bronzen en porselein mee. Daarnaast toont hij circa dertig stukken 20ste-eeuws Japans lakwerk uit de verzameling van handelaar en verzamelaar Ben Janssens, waarvan een deel in 2021 te zien was in Japanmuseum SieboldHuis.

Dat relatief moderne lakwerk past bij een verandering in Van Pruissens eigen smaak. "Vroeger was ik veel klassieker in wat ik mooi vond. Ik ben meer naar het expressionisme gegaan, ook meer naar het design." Terwijl Japanse kunst vaak wordt geassocieerd met ingetogenheid en minimalisme, zoekt hij tegenwoordig ook naar stukken waarin traditionele technieken botsen met modernere vormen en kleuren. "Juist die wisselwerking vind ik heel leuk. Daar wil ik steeds meer van weten."

Te grote kamerschermen

Die verschuiving ziet hij ook bij kopers. De grenzen tussen antiek, moderne kunst en design zijn minder strikt geworden. "Het is mooi of het is niet mooi. Of het nou uit Japan, China, Korea, Noorwegen of Denemarken komt, is niet zo relevant." Zelf blijft Van Pruissen niettemin gericht op Japan. "Ik hou van het design en ik hou van het minuscule perfectionisme. Dat wil niet zeggen dat Chinese kunst dat niet heeft. Maar het is net even iets anders qua stijl."

Vanwege de internationale markt worden objecten op verschillende plekken anders gewaardeerd. Voorwerpen voor de Japanse theeceremonie zijn volgens Van Pruissen in Japan gewilder dan in Europa, terwijl grote kamerschermen hier beter verkopen. “Dat heeft alles met ruimte te maken. Mensen wonen in Japan kleiner, en een kamerscherm is best groot.” Drie keer per jaar reist hij naar Japan om objecten te zoeken die aansluiten bij wat hij ‘de Japanse smaak’ noemt.

Bij Paul Ruitenbeek (stand 135) begint het verhaal bij de enorme rijkdom van de Chinese kunstgeschiedenis. Ruitenbeek groeide in Amsterdam op met Chinese kunst, werkte drie jaar in Beijing en is sinds 2019 zelfstandig handelaar. Zijn galerie aan de Herengracht richt zich op vroege keramiek, Ming- en Qing-porselein, jade, lakwerk, snuifflesjes en andere bijzondere voorwerpen. Op PAN toont hij dit jaar meer dan honderd Chinese objecten.

Technologische voorsprong

Ruitenbeek richt zich niet zozeer op Chinees exportporselein, het materiaal waarmee veel Nederlandse verzamelaars door eeuwenlange handel vertrouwd zijn geraakt. “Ik laat zien wat er voor de Chinese geleerden werd gemaakt, maar ook voor het keizerlijk paleis.” Het gaat vaak om gebruiksvoorwerpen die tegelijk als kunstobject werden beschouwd: penseelpotten, inktstenen, gedroogde inktstaven en wierookbranders.

Dat zulke voorwerpen in Europa minder vanzelfsprekend zijn dan blauw-wit porselein, maakt ze voor hem juist interessant. Porselein is overigens een mooi voorbeeld van de technologische voorsprong die China lange tijd had. “Dat konden ze in China al sinds de 10de eeuw maken, en nergens anders. Niemand wist hoe het moest.”

Ondertussen staat de markt niet stil. Twintig jaar geleden begonnen vermogende Chinese kopers van alles te verzamelen, en dat is nog steeds zo. Zij concurreren sindsdien met westerse verzamelaars en musea om dezelfde topstukken. Toch stijgt niet alles tegelijk in waarde. “Binnen de Chinese kunst heb je erg veel subcategorieën. Daarin vinden continu veranderingen plaats.” Nieuwe archeologische vondsten, onderzoek, mode en smaak spelen daarbij een rol.

Detail versus diepte

Als voorbeeld van categorieën die booming zijn noemt hij klassieke Chinese meubels uit de Ming-dynastie (1368-1644). “Er zijn toen veel meubels gemaakt, maar toch zijn ze erg zeldzaam omdat veel is verwoest tijdens de Culturele Revolutie.” Hetzelfde geldt voor klassieke Chinese schilderkunst. “Dat gaat terug tot de Song-dynastie, die eindigde in de 12de eeuw. Enorm zeldzaam, want schilderingen zijn kwetsbaar.”

Heidatsu Lacquer Cabinet uit de verzameling van handelaar en verzamelaar Ben Janssens.foto Jenneke Luijmes/Studio de zwarte kater

Daar zit een verschil tussen de twee handelaren. Van Pruissen valt voor het Japanse gevoel voor detail en afwerking; Ruitenbeek voor de historische diepte van China. Hij wijst erop dat Chinese objecten al vele eeuwen eerder werden gemaakt dan vergelijkbare Japanse voorbeelden. “Ik vind het fascinerend dat je een heel verfijnd object in handen kunt houden dat tweeduizend jaar oud is, dat heb je met Japanse objecten niet.”

Er is ook hedendaagse Aziatische kunst op PAN. Namuso Gallery (stand C) presenteert een selectie Koreaanse kunstenaars. Haru K en Hyun Joung Lee herinterpreteren het landschap, en Lee Chae kiest voor minimalistische abstractie met de natuur als uitgangspunt, terwijl Myungkeun Koh sculpturen toont.